

Briselē, 21.3.2013
COM(2013) 152 final

2013/0085 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 2011. gada Konvenciju par pienācīgu darbu māsaimniecībās nodarbinātajām personām (Konvencija Nr. 189)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Šis priekšlikums ļaus dalībvalstīm juridiski ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 2011. gada Konvenciju Nr. 189 par pienācīgu darbu mājsaimniecībās nodarbinātajām personām, turpmāk „Konvencija Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem” vai “Konvencija”.

Konvencija Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem tika pieņemta Starptautiskās darba konferences 100. sesijā 2011. gada 16. jūnijā un stāsies spēkā 2013. gada septembrī. Tajā noteikti vispārīgi minimālie darba aizsardzības noteikumi attiecībā uz mājsaimniecībās nodarbinātajām personām.

2012. gada decembrī Konvenciju Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem bija ratificējušas trīs SDO dalībvalstis. Minētā konvencija ir starp tām, kuras SDO ir klasificējusi kā aktuālākās, un tāpēc aktīvi tiek veicināta konvencijas atpazīstamība.

Eiropas Savienība (ES) ir apņēmusies veicināt programmu pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai gan tās iekšienē, gan starptautiskajās attiecībās. Darba standarti ir pienācīgas kvalitātes nodarbinātības koncepcijas pamatelements. Tādējādi SDO Konvencijas ratifikācija dalībvalstīs ir svarīgs signāls par Savienības politikas atbilstību centieniem uzlabot darba standartus visā pasaulē.

Turklāt ES Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai¹ Komisija aicināja dalībvalstis ratificēt visus starptautiskos tiesību aktus, nolīgumus un juridiskās saistības, kas veicinās cilvēku tirdzniecības apkarošanu rezultatīvākā, labāk koordinētā un saskaņotā veidā. Šo dokumentu vidū ir Konvencija Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem.

Tāpēc ES līmenī ir nepieciešams likvidēt visus juridiskos šķēršļus Konvencijas Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem (kuras saturs nerada bažas saistībā ar spēkā esošo Savienības tiesību aktu kopumu) ratificēšanai dalībvalstīs.

Konvencijas Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem noteikumi ir paredzēti, lai palīdzētu ierobežot mājsaimniecībās nodarbinātu personu ļaunprātīgu izmantošanu un ekspluatāciju. Konvencijas 1. pantā mājsaimniecībā nodarbināta persona definēta kā jebkura persona, kas veic darbu mājsaimniecībā vai mājsaimniecībai un ir darba attiecībās. Konvencija paredz, ka SDO dalībvalstis veic pasākumus, lai novērstu vardarbību un bērnu darbu mājsaimniecības darba vidē. Konvencijas 3. pantā tiek aizsargātas mājsaimniecībā nodarbināto personu ar darbu saistītās pamattiesības, nosakot, ka katras SDO dalībvalsts pienākums ir veikt Konvencijā norādītos pasākumus, lai ievērotu, sekmētu un īstenotu pamatprincipus un pamattiesības darbā. Turpmākie noteikumi jo īpaši paredz, ka SDO dalībvalstis:

- nosaka minimālo vecumu darbam mājsaimniecībās un paredz aizsardzības pasākumus darbiniekiem, kas ir jaunāki par 18 gadiem;
- novērš ļaunprātīgu izmantošanu un vardarbību;

---

¹ ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā, COM(2012) 286, 19.6.2012.

- nodrošina taisnīgus noteikumus un pienācīgus nodarbinātības nosacījumus;
- pārliecinās, ka darbinieki ir informēti par nodarbinātības noteikumiem un viņiem ir sīkāka informācija par nodarbinātību;
- regulē darbā pieņemšanu ārvalstīs un nodrošina pārvietošanās brīvību;
- nosaka vienlīdzīgu attieksmi pret māsasaimniecībās nodarbinātām personām un citiem darbiniekiem attiecībā uz atlīdzību un pabalstiem;
- regulē un uzrauga privātas nodarbinātības aģentūras;
- izveido īpašu sūdzību mehānismu.

Konvencija Nr. 189 par māsasaimniecībās nodarbinātajiem aptver tādas Savienības tiesību jomas, kurās regulējums jau ir augsti attīstīts.

Konvencija galvenokārt attiecas uz aspektiem, kas saistīti ar sociālās politikas jomu, kurā Savienības tiesību aktos noteiktas minimālās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību darbā, jauniešu darba aizsardzību, maternitātes aizsardzību, rakstisku paziņojumu, darba laiku, imigrāciju un pagaidu darba aģentūru darbu².

Konvencijā ietverti diskriminācijas novēršanas jomas aspekti, kurā Savienības tiesību aktos noteiktas minimālās prasības par vienlīdzību nodarbinātībā, dzimumu līdztiesību un maternitātes aizsardzību³.

Konvencijā iekļauti arī aspekti, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību krimināllietu jomā un patvēruma un imigrācijas jomā, kurās Savienības tiesību aktos noteiktas minimālās prasības par cilvēku tirdzniecības apkarošanu un sankcijām pret darba devējiem⁴.

Turklāt Konvencijas par māsasaimniecībās nodarbinātajiem 8. pantā ir noteikta migrējošu māsasaimniecībās nodarbināto personu aizsardzība, kas ietver aspektus, kuri ir saistīti ar darbinieku pārvietošanās brīvību saskaņā ar ES tiesību aktiem⁵.

2. APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

Nepiemēro.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Saskaņā ar noteikumiem par starptautiskajām kompetencēm, ko izdevusi Eiropas Savienības Tiesa⁶, un konkrētāk attiecībā uz Starptautiskās Darba organizācijas Konvencijas noslēgšanu

² Direktīva 89/391/EEK, Direktīva 94/33/EEK, Direktīva 91/533/EEK, Direktīva 2003/88/EK, Direktīva 2011/98/ES, Direktīva 2008/104/EK.

³ Direktīva 2000/78/EK, Direktīva 2000/43/EK, Direktīva 2006/54/EK, Direktīva 92/85/EEK.

⁴ Direktīva 2011/36/EK, Direktīva 2009/52/EK.

⁵ LESD 45. pants, Regula Nr. 492/2011.

⁶ Eiropas Savienības Tiesas 1971. gada 31. marta *AETR* spriedums, lieta Nr. 22/70, Tiesas judikatūras krājums Nr. 263, 1971; skatīt arī LESD 3. panta 2. punktu, kurā šie principi ir kodificēti.

un ratificēšanu⁷, dalībvalstis nav tiesīgas neatkarīgi lemt par Konvencijas ratifikāciju, nesāņemot Padomes iepriekšēju piekrišanu, ja konkrētas Konvencijas daļas ir Savienības kompetencē.

Taču Eiropas Savienība pati arī nevar ratificēt SDO Konvenciju, jo tikai valstis var būt šādu konvenciju dalībnieces.

Tādējādi, ja nolīguma vai līguma priekšmets daļēji ir Savienības kompetencē un daļēji – dalībvalsts kompetencē, Savienības iestādēm un dalībvalstīm jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai pēc iespējas labāk nodrošinātu sadarbību Konvencijas ratificēšanā un to saistību īstenošanā, kuras izriet no minētās Konvencijas⁸.

Attiecībā uz pēdējo desmit gadu laikā pieņemtajām SDO konvencijām, kuru daļas ir Savienības kompetencē, Padome ir atļāvusi dalībvalstīm Savienības interesēs ratificēt tās konvenciju daļas, kuras ir Savienības kompetencē⁹. Komisija ir arī pieņēmusi priekšlikumu par minēto Padomes lēmumu attiecībā uz Ķīmisko vielu konvenciju Nr. 170¹⁰.

Attiecībā tieši uz Konvenciju Nr. 189 par māsaimniecībās nodarbinātajiem regulējums dažādos sociālās politikas aspektos un diskriminācijas novēršanas, tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās un patvēruma un imigrācijas jomās, uz kurām attiecas Konvencija, ir sasniedzis tādu sarežģītības pakāpi, ka dalībvalstis saistībā ar šiem jautājumiem vairs nevar suverēni rīkoties starptautisko attiecību jomā¹¹. LESD 153. pants ir galvenais juridiskais pamats saistītajiem Savienības tiesību aktiem, kuri lielākajā daļā gadījumu ir sīkāk izstrādāti nekā Konvencijā Nr. 189 par māsaimniecībās nodarbinātajiem noteiktie vispārīgie principi. Konvencijā noteiktie vispārīgie principi nav pretrunā Savienības tiesību aktiem, un starp Konvencijas noteikumiem un Savienības tiesību aktu kopumā noteiktajām minimālajām prasībām šajās jomās nav konflikta.

No SDO dibināšanas līguma 19. panta 8. punkta izriet, ka Konvencija paredz minimālos standartus, tādējādi, īstenojot Konvenciju valstīs, var noteikt augstākus standartus, nekā Konvencijā paredzēts.

Pieejas ziņā nav pretrunu starp noteikumiem par darbinieku aizsardzību un vienlīdzīgu attieksmi pret darbiniekiem saskaņā ar Konvenciju un minimālajām prasībām, ko šajā jomā paredz Savienības tiesību aktu kopums. Tas nozīmē, ka Savienības pasākumi var būt stingrāki nekā SDO standarti un otrādi¹².

---

⁷ Eiropas Savienības Tiesas 1993. gada 19. marta atzinums Nr. 2/91, kas attiecas uz Ķīmisko vielu konvenciju Nr. 170, Tiesas judikatūras krājums 1993-I, 1061. lpp.

⁸ Eiropas Savienības Tiesas atzinums Nr. 2/91 (turpat), 36., 37. un 38. punkts.

⁹ Pēdējo desmit gadu laikā ir pieņemti trīs Padomes lēmumi, ar kuriem dalībvalstīm atļauj ratificēt SDO konvencijas: Padomes 2005. gada 14. aprīļa Lēmums, ar ko Eiropas Kopienas interesēs dalībvalstīm atļauj ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas Konvenciju attiecībā uz jūrnieku personu apliecinošiem dokumentiem (Konvencija Nr. 185), OV L 136/1, 30.5.2005., Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmums, ar ko dalībvalstīm atļauj Eiropas Kopienas interesēs ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas 2006. gada Konvenciju par darbu jūrniecībā (OV L 161/63, 22.6.2007.) un Padomes 2010. gada 7. jūnija Lēmums, ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas 2007. gada konsolidēto Konvenciju par darbu zvejniecībā (188. konvencija), OV 145/12, 11.6.2010.

¹⁰ COM(2012) 677, 2012. gada 20. novembris.

¹¹ Eiropas Savienības Tiesas atzinums Nr. 2/91, 25. un 26. punkts.

¹² Eiropas Savienības Tiesas atzinums Nr. 2/91, 18. punkts.

Konvencijā Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem ir iekļauts viens pants migrējošu mājsaimniecībās nodarbināto personu aizsardzībai (8. pants), kas varētu potenciāli skart darbinieku pārvietošanās brīvību – jomu, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē¹³. Tomēr galvenais Konvencijas mērķis nav reglamentēt jautājumu, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Turklāt Konvencijas 8. panta 2. punktā ir paredzēts, ka prasība saņemt rakstisku piedāvājumu pirms valstu robežu šķērsošanas neattiecas uz reģionālās ekonomikas integrācijas zonām. Šī drošības klauzula novērš visas iespējamās pretrunas starp Konvenciju un Savienības tiesību aktu kopumu attiecībā uz darbinieku pārvietošanās brīvību saskaņā ar LESD 45. pantu un Regulu Nr. 492/2011. Tādējādi Konvencijas noteikumi šajā jomā ir saderīgi ar Savienības tiesību aktu kopumu.

Tāpēc šā priekšlikuma mērķis ir atļaut dalībvalstīm Savienības interesēs ratificēt Konvencijas Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajiem daļas, kuras ir Savienības kompetencē.

Priekšlikums ir balstīts uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 6. punktu, ko piemēro pēc analogijas, saistībā ar LESD 153. pantu, kurš ir galvenais juridiskais pamats Savienības tiesību aktiem par darbinieku darba apstākļu aizsardzību un uzlabošanu.

---

¹³ LESD 45. pants, Regula Nr. 492/2011.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 2011. gada Konvenciju par pienācīgu darbu mājražniecībās nodarbinātajām personām (Konvencija Nr. 189)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 153. pantu saistībā ar 218. panta 6. punkta a) apakšpunkta v) punktu un 8. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu¹⁴,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlaments, Padome un Komisija sekmē tādu starptautisku darba konvenciju ratificēšanu, ko Starptautiskā Darba organizācija ir klasificējusi kā aktuālas, tādējādi atbalstot Eiropas Savienības centienus veicināt pienācīgu nodarbinātību visiem Savienībā un ārpus tās, un darbinieku darba apstākļu aizsardzība un uzlabošana ir svarīgs šo centienu aspekts.
- (2) Lielākā daļa noteikumu saskaņā ar Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 2011. gada Konvenciju Nr. 189 par pienācīgu darbu mājražniecībās nodarbinātajām personām, turpmāk "Konvencija", lielā mērā ir ietverta Savienības tiesību aktu kopumā sociālās politikas¹⁵, diskriminācijas novēršanas¹⁶, tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās¹⁷ un patvēruma un imigrācijas¹⁸ jomā.
- (3) Konvencijas noteikumi par migrējošu mājražniecībās nodarbināto personu aizsardzību potenciāli ietekmē darbinieku pārvietošanās brīvību – jomu, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē¹⁹.

---

¹⁴ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁵ To vidū ir Pamatdirektīva par veselību un drošību darbā 89/391/EEK, Direktīva 94/33/EK par jauniešu darba aizsardzību, Direktīva 92/85/EEK par maternitātes aizsardzību, Direktīva 91/533/EEK par rakstisku paziņojumu, Direktīva 2003/88/EK par darba laiku un Direktīva 2008/104/EK par pagaidu darba aģentūrām.

¹⁶ To vidū ir Direktīva 2000/78/EK par vienlīdzību nodarbinātībā, Direktīva 2006/54/EK par dzimumu līdztiesību un Direktīva 92/85/EEK par maternitātes aizsardzību.

¹⁷ To vidū ir Direktīva 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību.

¹⁸ To vidū ir Direktīva 2009/52/EK par sankcijām pret darba devējiem un Direktīva 2011/98/ES par vienotu atļauju.

¹⁹ LESD 45. pants, Regula Nr. 492/2011.

- (4) Tādējādi atsevišķas Konvencijas daļas ir Savienības kompetencē, un dalībvalstis attiecībā uz minētajām daļām nedrīkst uzņemties saistības ārpus Savienības iestāžu sistēmas²⁰.
- (5) Eiropas Savienība nevar ratificēt Konvenciju, jo Konvencijas dalībnieces var būt tikai valstis.
- (6) Šajā situācijā dalībvalstīm un Savienības iestādēm ir jāsadarbojas attiecībā uz Konvencijas ratifikāciju.
- (7) Tāpēc Padome atļauj dalībvalstīm, kurām ir saistoši Savienības tiesību akti par minimālajām prasībām darba apstākļu jomā, Eiropas Savienības interesēs ratificēt Konvenciju,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo dalībvalstīm atļauj ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas 2011. gada Konvencijas par pienācīgu darbu mājāsaimniecībās nodarbinātajām personām (Konvencija Nr. 189) daļas, kuras saskaņā ar Līgumiem ir Savienības kompetencē.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

---

²⁰ Eiropas Savienības Tiesas 1993. gada 19. marta atzinums Nr. 2/91, Tiesas judikatūras krājums 1993-I, 1061. lpp., 26. punkts.